
RESEARCH ON PRIMARY SCHOOL STUDENTS' ATTITUDES TO WORK WITH KARL ORFF'S SYSTEM

Margarita Terzieva

University "Prof. Dr. Asen Zlatarov" - Burgas, Bulgaria, mater@abv.bg

Svetla Terzieva-Sarieva

"Mihail Lakatnik" Elementary School - Burgas, Bulgaria, terzieva_ss@abv.bg

Abstract: The article analyzes the ability of elementary school students to work with Karl Orff's system, known in Bulgaria mainly in a theoretical aspect. Through a survey, the possibilities for using this methodology in Bulgarian conditions are checked. It is analyzed:

- the perception of a lyrical work as a unity of content and form;
- making sense of the topic as a focus of time, place and action;
- finding the intersection of speech, dance and music within a work;
- discovering one's own creative possibilities and talents

Through a specific lyric work, the students cope with a number of challenges and show a sense of the artistic syncretism inherent in it. At the same time, the imaginary situations are too close to the real ones. This is how we gradually arrive at ideas that inspired pedagogical practice in the first half of the 20th century and correspond to the educational pedagogy of today.

Creating an author's methodology, Karl Orff is convinced that children should have music specially designed for playing music, accessible for their age and corresponding to the child's psyche. Elementary music is genetically related to speech and movement. In this way Orff makes the basis of his approach, which leads us to believe that the initial attempts at making music are a correct step in the direction of mastering his system.

The research carried out as an integral part of a future research strategy allows us to claim that:

- Karl Orff's methodology can find a place in teaching at different school levels if a precise toolkit is prepared for its application;
- The unity of speech, music and dance can prove to be a successful way to develop creative forces, to overcome mental stress and to focus interest on experiences that lead to positive attitudes and persistence in overcoming cognitive and life's obstacles;
- Third graders enjoy the opportunity to "unbundle" the curriculum and integrate the arts into a unified process;
- Working as a team, teachers could achieve better educational outcomes than students by applying complex methods and presenting the content of one academic discipline in an aesthetically provocative way, using the tools of another academic discipline.

Keywords: Karl Orff system, elementary school

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ГЛАСИТЕ НА УЧЕНИЦИТЕ В НАЧАЛНОТО УЧИЛИЩЕ ЗА РАБОТА СЪС СИСТЕМАТА НА КАРЛ ОРФ

Маргарита Терзиева

Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, България, mater@abv.bg

Светла Терзиева- Сариева

Начално базово училище „Михаил Лъкатник“ – Бургас, terzieva_ss@abv.bg

Резюме: Статията анализира готовността на учениците от началното училище за работа със системата на Карл Орф, позната в България предимно в теоретичен аспект. Чрез анкета се проверяват възможностите за използването на тази методика в български условия. Анализирани са:

- възприемането на лирическа творба като единство от съдържание и форма;
- осмисляне на темата като средоточие на време, място и действие;
- намиране пресечните точки на словото, танца и музиката в рамките на една творба;
- откриване на собствени творчески възможности и заложи.

Чрез конкретна лирическа творба учениците са справят с редица предизвикателства и проявяват усет към художествения синкретизъм, заложен в нея. При това въображаемите ситуации са твърде близки до реалните. Така постепенно се стига до идеи, вдъхновили педагогическата практика през първата половина на XX век и кореспондиращи с образователната падагигма на днешния ден.

Създавайки авторска методика, Карл Орф е убеден, че децата трябва да разполагат с музика, специално предназначена за музициране, достъпна за възрастта и съответстваща на детската психика. Елементарната музика е генетично свързана с речта и движенията. Именно нея Орф превръща в основа на своя подход, което ни кара да вярваме, че първоначалните опити за музициране са правилна стъпка в посока на овладяване на неговата система.

Извършеното проучване като неразривна част от бъдеща научноизследователска стратегия позволява да твърдим, че:

- методиката на Карл Орф може да намери място в обучението в различни училищни степени, ако се изготви прецизен инструментариум за прилагането ѝ]

- единството на слово, музика и танц може да се окаже успешен способ за разгръщане на творческите сили, за преодоляване на психическия стрес и съсредоточане на интереса върху преживявания, които водят до позитивни нагласи и упоритост при преодоляване на познавателните и житейските трудности]

- учениците в трети клас с удоволствие се възползват от възможността да „разкрепостят“ урочното съдържание и да интегрират изкуствата в единен процес;

- работейки в екип, преподавателите биха могли да постигнат по-добри образователни резултати от учениците чрез прилагане на комплексни методи и представяне на съдържанието на една учебна дисциплина по естетически провокативен начин, като се ползва инструментариумът на друга учебна дисциплина.

Ключови думи: система на Карл Орф, начално училище

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Обект на научен интерес от страна на изследването е интуитивната нагласа към прилагане методиката на Карл Орф чрез синхронно използване на слово, музика и танц.

В България през миналия век опит за детайлно разглеждане на методиката на Карл Орф прави Лада Брашованова-Станчева (Брашованова-Станчева 1993), а от позицията на методик Светла Кръстева (Кръстева,1970; Кръстева 1972, Кръстева 1975; Кръстева 1984) разглежда приложението на метода на Орф в часовете по музика в началното училище.

Събрана е информация за синкретичното ѝ реализиране в редица страни: Австрия (Старостина 2020), Китай (Ни 2022), Русия (Молина 2022; Пастухова 2023), България. (Желязкова 2022) Целта на конкретното проучване е да се открие потенциалът на учениците в началното училище за използването на тази методика в съвременни условия. Заложени са следните задачи:

1. Възприемане на художествената композиция като единство от съдържание и форма.
2. Разкриване смисъла на литературно заглавие като кондензиран израз на темата на творбата.
3. Опити за комплексно възприемане на изкуството на словото, музиката, танца.
4. Реализиране на собствен творчески потенциал.

2. МЕТОДИ

Основен за нашата работа се оказва анкетният метод, реализиран еднократно. На 94 третокласни в едно бургаско училище е раздадена анкета, която се опира върху класически лиричен текст, дело на поета Димитър Стефанов. Преди години той е бил публикуван в една от читанките, по които работи екипът на акад. Благвест Сендов.

Певци

В една приказна страна

ходят на училище

в тяхното мечилище

едни мечета познати.

Те приказки си разказват,

а най-музикалните

в кабинета по музика

правят салати.

Нарязват **ДО** мати,

РЕпи,

кро**МИ**д лук,

сипват **ФА**сул варен,

слагат **СО**Л,

пат.**ЛА**джан,

СИрене
и пак ДОмати,
защото са разсеяни.
Да им пожелаем
приятно пеене!

Анкетата върху произведението се състои от четири въпроса. Първите два изискват избор на един отговор, третият дава възможност за избор на неограничен брой отговори, четвъртият предоставя на анкетираните сами да изберат как да отговорят – да изберат някой/някои от посочените отговори или да предложат свой. Предоставеното време за изпълнение на анкетата е 30 минути. Участват 4 класа. Броят на момчетата е 46, а на момичетата – 48. Анкетата е анонимна. Съдържанието на въпросите е:

1. Как бихте нарекли това стихотворение? Изберете един отговор и го подчертайте.

- а/ забавно;
- б/ безинтересно;
- в/ музикална салата.

2. Защо стихотворението е озаглавено „Певци?“ Подчертайте най-подходящия отговор.

- а/ защото действието се развива в кабинета по музика;
- б/ предстои пеене – мечетата се разпиват с нотната стълбица;
- в/ защото героите учат музикалната азбука.

3. Ако бяхте на мястото на учителя, който запознава класа с това стихотворение:

- а/ щях да предложа учениците да измислят думи рими на названията на нотите;
  - б/ учениците щяха да измислят подходящи движения на фона на музика, да изпълнят музикална пантомима по стихотворението;
  - в/ учениците щяха да съчинят мелодия и да изпеят песен по предложения текст;
  - г/ щях да предложа на класа да изпълни всички задачи по групи.
- Можете да подчертаете неограничен брой отговори..

4. Представете си, че имате за домашна работа да напишете музикална приказка. Какво ще бъде нейното заглавие?

- а/ В света на музиката;
- б/ В Страната на фантазията;
- в/ Чудни мелодии;
- г/ предложете собствено заглавие:

Отговорите на четвъртия въпрос предполагат разкриване музикалния потенциал на третокласниците. Веднъж музиката им е предложена като нещо цялостно и монолитно – отговор А, втори път – като фрагмент с определена значимост – отговор В. Отговор Б предполага поставяне на знак за равенство между музиката и останалите изкуства, синхронизирани в методиката на Орф.

4. РЕЗУЛТАТИ

Ще представим получените резултати в табличен вид, а анализът ще следва непосредствено след тях

Табл.1 Търсене на единство между съдържание и форма

Отговори	Брой отговори	%
а/ забавно	14	14,9
б/ безинтересно	1	1
в/ музикална салата	79	84,1

Отговор на въпрос №1 от анкетата – авторска обработка

Тъй като става дума за ученици, които още не са осмислили единството между съдържание форма, им се предлагат три варианта за отговор. Първите два са свързани с формата, която би могла да им допадне или да ги разочарова. Третият вариант е свързан със съдържанието. Той е най-конкретен и позволява осмисляне посланието на лирическата творба. Без да имат съответните теоретични познания, опирайки се единствено

на интуицията си, анкетираните ученици се насочват към третия възможен отговор, който разкрива конкретиката на съдържателната страна на произведението.

Табл. 2 Акцентиране върху темата на произведението

Отговори	Брой отговори	%
а/ защото действието се развива в кабинета по музика	36	38
б/ предстои пеене – мечетата се разпяват с нотната стълбица	33	35
в/ защото героите учат музикалната азбука	25	27

Отговор на въпрос №2 от анкетата – авторска обработка

В трети клас вече се учи тема на произведението и това позволява да разберем къде пада акцентът в индивидуалните възприятия – върху мястото, времето или самото действие. Тъй като до момента учителите са обръщали внимание на времепространството в творбата, действието сякаш е игнорирано, подценено. Този неволен пропуск трябва да бъде преодолян в името на цялостното художествено възприятие..

Табл. 3 Откриване на синхрона между слово, музика и ритъм

Отговори	Брой отговори	%
а/ щях да предложа учениците да измислят думи рими на названията на нотите	25	26,6
б/ учениците щяха да измислят подходящи движения на фона на музика, да изпълнят музикална пантомима по стихотворението	32	34
в/ учениците щяха да съчинят мелодия и да изпеят песен по предложения текст	41	43,6
г/ щях да предложа на класа да изпълни всички задачи по групи	42	44,7

Отговор на въпрос №3 от анкетата – авторска обработка

Забележка: Учениците имат право на неограничен брой отговори.

Ще свържем личния избор на третокласниците с методиката на Карл Орф, която залага на единството от слово, музика и ритъм/танц. Предлага им се индивидуална доминанта на всяко изкуство или неговият синхрон. В полза на пълния синхрон са 44,7% от анкетираните. На музиката залагат 43,6%, на танца – 34%, на словото – 26,6%.

Табл. 4 Проверка на предположения за музикален потенциал на учениците

Отговори	Брой отговори	%
а/ В света на музиката	46	48,9
б/ В Страната на фантазията	11	11,7
в/ Чудни мелодии	15	16
г/ предложете собствено заглавие	30	32

Отговор на въпрос №4 от анкетата – авторска обработка

Забележка: По собствена инициатива няколко от изследваните ученици избират повече от един отговор

Отговорите на четвъртия въпрос предполагат разкриване музикалния потенциал на третокласниците. Веднъж музиката им е предложена като нещо цялостно и монолитно – отговор А, втори път – като фрагмент с определена значимост – отговор В. Отговор Б предполага поставяне на знак за равенство между музиката и останалите изкуства, синхронизирани в методиката на Орф. Очевидно е, че предпочитанията на третокласниците са обвързани с музиката или поне с творби на изкуството, които имат музикално звучене и провокират към музициране.

Табл. 5 Предложени собствени заглавия

Предложено заглавие	Брой избори
В света на нотите	3
Музикален свят	3
Магията на музиката	3
Игривите ноти	3

Страната на музиката	2
Музикална приказка	2
Салата от мелодии	2
Музикално вълшебство	2
Фантазия и музика	2
Музикални закачки	2
Мелодичен кабинет	2
Приказка за музиката	1
Певците учат ноти	1
Музикални ноти в гората	1
Приказна градина	1

Отговор на въпрос №5 от анкетата – авторска обработка

30 от анкетираните ученици са предложили 15 заглавия, като изборите им варират - от един до три. Ключовите думи са почерпени от музикалната стилистика :

- музика и производните ѝ – 18 души;
- ноти – 8 души;
- мелодия – 4 души;
- певци – 1

Типичният за литературата термин „приказка“ е ползван от четирима души в комбинация с музикални термини. Това навежда на мисълта, че евентуални комбинирани уроци трябва да са доминиращи от гледна точка на музикалното възприятие.

Появата на термина „игриви“, асоцииран като движение, танц, показва, че част от анкетираните са възприели изцяло симбиозата музика-танц.

Съдейки от резултатите, спокойно можем да твърдим, че учениците, избрали да предложат собствени заглавия, се чувстват привлечени от музикалните послания. Около 13% са провокирани от словото, 10% - от танца, което гарантира за желанието да се постигне синхрон между отделните изкуства.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Извършеното проучване е част от бъдеща научноизследователска стратегия, която позволява да твърдим, че:

Методиката на Карл Орф може да намери място в обучението в различни училищни степени, ако се изготви прецизен инструментариум за прилагането ѝ.

Единството на слово, музика и танц може да се окаже успешен способ за разгръщане на творческите сили, за преодоляване на психическия стрес и съсредоточане на интереса върху преживявания, които водят до позитивни нагласи и упоритост при преодоляване на познавателните и житейските трудности.

Учениците в трети клас с удоволствие се възползват от възможността да „разкрепостят“ урочното съдържание и да интегрират изкуствата в единен процес.

Работейки в екип, преподавателите биха могли да постигнат по-добри образователни резултати от учениците чрез прилагане на комплексни методи и представяне на съдържанието на една учебна дисциплина по естетически провокативен начин, като се ползва инструментариумът на друга учебна дисциплина.

ЛИТЕРАТУРА

- Брашованова –Станчева, Л. (1993). Карл Орф. По случай 100 години от рождението му. София
- Желязкова, Д. (2022). Животните и музиката: музика, танци, изобразително изкуство и драматизация, идеи по системата "Орф Шулверк" върху произведения от български композитори. София, ИК „Петко Венедиков“.
- Кръстева, Св. (1970). Към въпроса за развитие на метроритмичното чувство. *Начално образование, кн.5.*
- Кръстева, Св. (1972). Детските музикални инструменти в урока по музика. *Начално образование, кн.7.*
- Кръстева, Св. (1975). Детските музикални импровизации и музикалното развитие на учениците в трети и четвърти клас.. *Сб. Известия на НИИ по образованието, т.28.*
- Кръстева, Св. (1984). Колективните импровизации . резултатна форма за развитието на детското творчество. *Сб. За музиката и музикалното възпитание.* София.
- Молина Л. (2022). Системный подход и кормированно музыкальной культуры подрастающего поколения. *Культура и цивилизация.* Т. 12. № 5-1, с. 225-234.

- Ни, Ш. (2022). К проблеме адаптации музыкальных инструментов системы К. Орфа в дошкольном образовании Китая. *Вестник Барановичского государственного университета. Кн. 2 (12). С. 34-40*
- Пастухова, М. (2023). Законам красоты и целесообразности. *Искусство в школе. Кн. 1, с. 5-10.*
- Старостина, Е. (2020). Современные тенденции музыкального образования в Австрии. *Сб. Современные тенденции общего и дополнительного музыкального и художественного образования. Екатеринбург, с. 161-167.*